

ΧΩΡΟΓΡΑΦΙΚΟΝ

ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ

τοῦ Δήμου Κερκυραίων τῆς Ἐπαρχίας Κερ-
κύρας, [συνταχθὲν κατὰ τὴν ἀπὸ 18 Σεπτεμβρίου
1867 Ἐγκύκλιον τοῦ Υπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστι-
κῶν καὶ τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως].

Ὑπὸ τοῦ κορυφαίου τῶν ἀρχαίων Ποιητῶν ὕμνηθεῖσα ἐν
τοῖς ἀθανάτοις αὐτοῦ ἔπεσιν ὡς εὐδαίμων καὶ πλουσία καὶ
ἰσχυρά κατὰ θάλασσαν ἡ κλεινὴ τῶν Κερκυραίων πόλις
διετέλεσεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον μία τῶν πρωτεουσῶν τῆς
Ἑλλάδος πόλεων, κεκτημένη μέχρι τοῦ 350 Π. Χ. ἔτους τὰ
δευτερεῖα κατὰ τὴν ναυτικὴν δύναμιν. Πρὸς τὴν μητρόπολιν
Κόρινθον φαίνεται δις τοῦλάχιστον πολεμίσασα, πρῶτον περὶ
τὸ 664 Π. Χ. ὅτε μεταξὺ Κερκυραίων καὶ Κορινθίων συνε-
κροτήθη κατὰ τὸν Θουκυδίδην ἡ παλαιοτάτη τῶν ἐν τῇ
ἱστορίᾳ μνημονευομένων ναυμαχιῶν, ἥτοι 70 περίπου ἔτη ἐξ
οὗ ἀποικία Κορινθίων ὑπὸ τὸν Χερσικράτην ἀπεστάλη εἰς
Κέρκυραν.

Ἡ ἀρχαία πόλις ἔκειτο ἐπὶ τῆς λοφώδους χερσονήσου τῆς περιεχομένης μεταξὺ τῆς νῦν λίμνης Χαλικιοπούλου καὶ τῆς θαλάσσης. Ὅτι δὲ τοῦτο ἀληθεύει ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ὀνόματος Παλαιόπολις, τὸ ὁποῖον διασώζει μέχρι τοῦδε ἡ θάλασσα ἐκείνη, καὶ ἐκ τῶν πλείστον ἀρχαίων λειψάνων παντὸς εἶδους, οἷον ἐπιγραφῶν, ἀγγείων, μνημάτων, στηλῶν, ὀπλῶν, νομισμάτων, ἐρειπίων κτλ. ἅτινα ἀνακαλύπτονται πανταχοῦ σχεδὸν ἐν τῷ τόπῳ ὅν κατεῖχεν ἡ ἀρχαία πόλις. Εἶχε δὲ δύο λιμένας, ὁ εἷς τῶν ὁποίων καλούμενος Ὑλλαϊκὸς, κατὰ τὸν Θουκυδίδην, Ὑλλικὸς δὲ κατὰ τὸν Ἀπολλώνιον, εἶναι ἡ σήμερον λεγομένη λίμνη τοῦ Χαλικιοπούλου· ὁ δὲ ἄλλος ἔξωθεν κείμενος μεταξὺ τῶν σήμερον προαστείων Ἀνεμομύλου καὶ Γαρίτσης καὶ τοῦ παλαιοῦ φρουρίου ἐκαλεῖτο, φαίνεται, λιμὴν τοῦ Ἀλκινόου. Πρὸ δὲ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ νῦν καλουμένου λόφου τοῦ Σωτήρος πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ προαστείου Γαρίτσης ἦτο ἡ Νεκρόπολις μέχρι τῆς θαλάσσης ἐκτεινομένη, ἔνθα ἀνεκαλύφθησαν ἀπὸ τοῦ 1846 πλῆθος μνημάτων καὶ στηλῶν μετ' ἐπιγραφῶν διαφόρων, καὶ πλείονα ἴσως ἔδειλον ἀνακαλυφθῆναι, εἰάν ἐγίνοντο περαιτέρω ἀνασκαφαί.

Ὀλίγον πρὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου φαίνεται ὅτι ὑπῆρξεν ἡ Κέρκυρα ἰσχυροτάτῃ αὐτῇ ἑαυτῆς, ὅτε καὶ ἐδυνήθη νὰ πληρώσῃ στόλον ἐξ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τριήρων εἰς τὸν πρὸς τοὺς Κορινθίους πόλεμον, ἐπελθόντας κατ' αὐτῆς μετὰ πολλῶν ἐκ τε τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος συμμάχων. Διαρκούντος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου συνέβησαν ἐν αὐτῇ ἐμφύλιοι ταραχαὶ καὶ στάσεις, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἤρχισε νὰ βαίνῃ εἰς παρακμήν. Οὐχ ἦπτεν ὅμως κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰσοκράτους, ἡκολού-

ᾤκησεν ἐπὶ τινὰ χρόνον ἰσχύουσα κατὰ Πάλασσαν, ἐνῷ περὶ τὰ μέσα τῆς Δ^{ης} Π. Χ. ἑκατονταετηρίδος ἠδύνατο εἰσέτι νὰ ἐξαρτύσῃ στόλον ὀγδοήκοντα τριήρων, ὅσας οὐδεμία ἄλλη Ἑλληνικὴ πόλις ἠδύνατο τότε νὰ κατελκύσῃ, πλὴν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ Συρακουσῶν. Ὑποπεσοῦσα δὲ μετὰ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν κοσμοκρατορίαν ἢ Κέρκυρα, εὐρέθη μετὰ ταῦτα ἐκτεθειμένη εἰς τὰς ἐπιδρομὰς τῶν βαρβάρων τῆς Ἀρκτου, οἵτινες εἰσέβαλον πολυλχόθεν κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐπικρατείας, μάλιστα δὲ τῶν Βανδάλων καὶ Γότθων. Ἡ ἀρχαία πόλις, καὶ τοι κεκακωμένη καὶ ἐπαισθητῶς ἐξησθενημένη ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων προσβολῶν τῶν βαρβάρων τούτων, ἠκολούθησε νὰ κατοικῇται πιθανῶς μέχρι τέλους τῆς Ζ^{ης} Μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος, ὅτε νέος χείμαρρος βαρβάρων, οἱ Σαρακηνοὶ, κυριεύσαντες ἤδη τὴν Συρίαν, τὴν Αἴγυπτον καὶ πᾶσαν τὴν βόρειον τῆς Ἀφρικῆς παραλίαν, ὅθεν ἔπειτα διεπεραιώθησαν καὶ εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ἠπέλουν νὰ καταπλημμυρίσωσι σύμπασαν τὴν Εὐρώπην. Τότε οἱ Κερκυραῖοι, ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες, καὶ μὴ βλέποντες ἑαυτοὺς ἀσφαλεῖς ἐν τῇ Παλαιᾷ πόλει, μετέβησαν εἰς τὸ νῦν παλαιὸν φρούριον, τὸ ὁποῖον τότε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἦτο νῆσος, καὶ ὠχυρώθησαν ἐν αὐτῷ. Οὕτως ἐκτίσθη ἡ νέα πόλις ἐντὸς τῆς ὀχυρᾶς θέσεως, καὶ ἢ τότε ἢ ὀλίγον βραδύτερον ὠνομάσθη Κορυφῶ (ἢ Κορυφῷ) ὕστερον δὲ καὶ Κορυφοί, ἐκ τοῦ σχήματος ἴσως ὅπερ δεικνύει ἡ τραχεῖα ἐκείνη θέσις δικόρυφος οὖσα, καὶ εἰσέχουσα ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ τὴν ὁποίαν ἡ τέχνη μετέπειτα κατέστησεν ἔτι ὀχυρωτέραν. Φαίνεται, ἐπαναλαμβάνομεν, ὅτι ἡ θέσις αὕτη ἦτον ἄλλοτε νῆσος, διότι καὶ ὁ Θουκυδίδης ποιεῖται μνηλεῖαν ταύτης, καὶ τοι μὴ ὀνομάζων αὐτήν.

Μόνον ἀπὸ τοῦ 1579 ἔτους ἡ νέα πόλις ἔλαβε τὸ ὅποιον ἔχει σήμερον σχῆμα, ὅτε οἱ Ἑνετοὶ περιέβαλον αὐτὴν διὰ νέων τειχῶν, τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων σώζονται εἰσέτι, καὶ διὰ τάφρου διπλῆς πρὸς τὰ προάστεια.

Τοσαῦτα μὲν καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἡμῶν.

Α΄ Προάστεια τῆς πόλεως καὶ χωρία.

Ὀλίγον ἔξω τῆς Βασιλικῆς πύλης κεῖται τὸ προάστειον καλούμενον δι' Ἰταλικοῦ ὀνόματος Σαρρόκον (San Rocco), ὅπερ ἐρμηνεύεται Ἑλληνιστὶ Ἅγιος Χαράλαμπος. Ἐπέκεινα τούτου ἐπὶ τῆς Βορειοδυτικῆς παραλίας κεῖται τὸ προάστειον Μανδουκίου, τὸ ἄνω μέρος τοῦ ὁποίου ὀνομάζεται Κεφαλομάνδουκον. Πρὸς δὲ τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν συνημμένον διὰ παραλίας ὁδοῦ μετὰ τῆς πόλεως κεῖται τὸ προάστειον Γαρίτσης, Ἰταλιστὶ Castrades ἴσως ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ γαστράδες, διότι ἐν αὐτῷ ὑπῆρχον πρὸ πολλοῦ καὶ ὑπάρχουσι καὶ τὴν σήμερον κεραμεῖς μετερχόμενοι τὴν κεραμευτικὴν. Ἄλλως τὸ ὄνομα Γαρίτσα φαίνεται ἡμῖν Σλαβικῆς καταγωγῆς, ἴσως ἐκ τοῦ Goritza, ὅπερ σημαίνει βουνὸν ἢ λόφον, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποίου ἐκτείνεται τὸ προάστειον. Μετὰ τούτου συνέχεται τὸ προάστειον τοῦ Ἀνεμομύλου, παραλίως καὶ αὐτὸ ἐκτεινόμενον ὑποκάτω τοῦ Βασιλικοῦ Ἀγροκηπίου, καὶ λαβὸν τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ ἐν αὐτῷ ὑπάρχοντος ἄλλοτε Ἀνεμομύλου.

Ὀλίγον μακρὰν τῆς Γαρίτσης κεῖται εἰς ὑψηλοτέραν θέσιν τὸ μικρὸν προάστειον τῶν Στρατιῶν, καὶ ἔτι ἀνωτέρω πλησίον τοῦ Βασιλικοῦ Ἀγροκηπίου τὸ τῆς Ἀναλήψεως. Κατωτέρω δὲ πρὸς τὴν λίμνην τοῦ Χαλικιοπούλου ὑπάρχει τὸ

μικρὸν προάστειον τοῦ Φιλαρέτου. Τὰ τελευταῖα πέντε προάστεια Γαρίτσης, Ἀνεμομύλου, Στρατιῶν, Ἀναλήψεως καὶ Φιλαρέτου κεῖνται ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς παλαιᾶς πόλεως, ὄνομα τὸ ὁποῖον, ὡς προείπομεν, σώζεται μέχρι τῆς σήμερον. Εἰς τὸν δῆμον Κερκυραίων ἀνήκει καὶ τὸ μικρὸν χωρίον Μαμάλοι κείμενον κατὰ τὰ σύνορα τοῦ δήμου Ποταμογειτόνων.

Β' Μοναστήρια.

Μοναστήρια ἐν τῷ δήμῳ Κερκυραίων ὑπάρχουσι τὴν σήμερον μόνον τρία ὅλα τῶν Ὁρθοδόξων, ἐν μὲν μοναζόντων, τὸ τῆς Πλατυτέρας, κείμενον μεταξὺ τῶν προαστείων Ἀγίου Ρόκου καὶ Μανδουκίου, ἐν ᾧ ὑπάρχουσι καὶ τὰ ὅστ᾽ αὐτοῦ ἀειμνήστου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννου Καποδιστρίου· δύο δὲ καλογραιῶν, τὸ τῆς Ἀγίας Εὐφημίας κείμενον μεταξὺ τοῦ Βασιλικοῦ Ἀγροκηπίου καὶ τοῦ προαστείου Ἀνεμομύλου, καὶ τὸ τῶν Ἀγίων Θεοδώρων κείμενον μεταξὺ τῶν προαστείων Γαρίτσης καὶ Στρατιῶν πρὸς τὴν λίμνην Χαλικοπούλου.

Ὑπῆρχον ἄλλοτε καὶ ἕτερα μοναστήρια ἐντὸς τοῦ δήμου διαλελυμένα τὴν σήμερον· τὸ τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης ἐν τῇ πόλει· τὸ τοῦ Ἀγίου Νικολάου ἐν προαστείῳ Μανδουκίου ἀμφότερα μοναζουσῶν Ὁρθοδόξων. Παρὰ δὲ ταῦτα ὑπῆρχον καὶ δύο τῶν Λατίνων, τὸ τῆς Ἀγίας Ἰουστίνης, εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ προαστείου Γαρίτσης, καὶ τὸ λεγόμενον τῶν Φλάρων εἰς τὸ τοῦ Φιλαρέτου.

Γ' Ὀνόματα τῶν θεσέων ἐν ταῖς ὑπάρχουσιν
ἀρχαιότητος.

Εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου Σωτήρος, μετασχηματισθέντος ἄλλοτε εἰς φρούριον καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπάρχει σήμερον τὸ Σωφρονιστήριον, ὑπῆρχεν, ὡς προείπομεν, ἡ Νεκρόπολις τῆς ἀρχαίας πόλεως, ἐν ταῖς πλείστα ἀνεκαλύφθησαν μνημεῖα, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸ τοῦ Μενεκράτους προξένου τῶν Κερκυραίων. Εἰς τὰ περίξ τοῦ μοναστηρίου τῶν Ἀγίων Θεοδώρων καὶ τοῦ προαστείου τῶν Στρατιῶν, καὶ γενικῶς εἰς ὅλον τὸ χωρίον τὸ ἐμπεριεχόμενον μεταξὺ τοῦ προαστείου Γαρίτσας, τῆς λίμνης τοῦ Χαλικιοπούλου καὶ τοῦ προαστείου Ἀναλήψεως ὑπάρχουσιν ἀναμφιβόλως πολλοὶ θεσαυροὶ ἀρχαιολογίας κεκρυμμένοι, οἳ τινες ἀνασκαπτόμενοι ἤθελον ἐπιχύσει πιθανῶς μέγα φῶς ἐπὶ πολλῶν γεγονότων τὰ μέγιστα ἐνδιαφερόντων τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος ἡμῶν. Ἰδίως δὲ εἰς θεσὶν καλουμένην Καρδάκιον παρὰ τὴν θάλασσαν ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ προαστείου Ἀναλήψεως, ὑπάρχουσι τὰ εἱρεῖπια ἀρχαίου ναοῦ καὶ ὑδραγωγείου.

Δ' Ὀνόματα θεσέων περιέργων.

- α' Τὸ Κανόνιον εἰς τὸ τέρμα τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης πρὸς τὸ λεγόμενον Πέραμα ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῆς λίμνης Χαλικιοπούλου.
- β' Τὸ ποντικοννήσι μετονομασθέν ἐσχάτως νησίδιον Ἐλισάβετ πρὸς τιμὴν τῆς Αὐτοκρατορίσσης τῆς Αὐστρίας κείμενον εἰς τὸ στόμιον τῆς αὐτῆς λίμνης.
- γ' Ὁ ἅγιος Ἰωάννης καὶ ἡ Θεοτόκος ἐλεοῦσα εἰς Κεφα-

λομάνδουκον ἔνθα συγκροτοῦνται ἅπαξ τοῦ ἔτους πανηγύρεις.

δ' Ὁ προφήτης Ἡλίας ὑπεράνω τοῦ προαστείου Ἀναλήψεως.

ε' Ἡ ἄκρα τοῦ προμαχώνος Ῥαϊμόνδου πρὸς τὴν θάλασσαν, παρέχουσα λαμπροτάτην θέαν. Καὶ

ς' τελευταῖον το Βασιλικὸν Ἀγροκήπιον.

Ε' Ὄνόματα τῶν βουνῶν.

α' Λόφος Ἀβραμίου ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπῆρχεν ἀξιόλογον φρούριον, καταστραφέν ὑπὸ των Ἀγγλῶν.

β' Λόφος Ὀλιβέτου πρὸς τὸ Κεφαλομάνδουκον κατὰ τὴν παραλίαν, ἔνθα ἄλλοτε ὑπῆρχε φρούριον, καὶ νῦν κατασκευάζονται πλίνθοι.

γ' Λόφος Μαμάλων, ὅστις ἄλλως ἦτο περιτειχισμένος.

δ' Λόφος Σωτήρος μεταξὺ πόλεως καὶ προαστείου Γαρίτσης, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπῆρχεν ἄλλοτε φρούριον, ὅπερ κατεστράφη, καὶ ἐπὶ τῆς θέσεως αὐτοῦ ὠκοδομήθη τὸ Σωφρονιστήριον καὶ τὸ ἀστυκὸν Νεσοκομεῖον.

ε' Λόφος Νεραντζίχας ὑπεράνω τοῦ Κοιμητηρίου τῶν Ὁρθοδόξων, τὸ πάλαι ἀκροτήριον, καὶ ἔνθεν οἱ Γάλλοι ἤρξαντο νὰ κατασκευάσωσι προμαχῶνας καὶ ν' ἀνοίξωσι διώρυχα.

ς' Λόφος Ἀγίου Παντελεήμονος, ἔνθα ὑπάρχει τὸ Βασιλικὸν Ἀγροκήπιον, καὶ τοῦ ὁποίου αἱ πρὸς το μέρος τοῦ προαστείου Ἀνεμομύλου γαῖαι ἐχρησίμευσον ἔκπαλαι εἰς κατασκευὴν πλίνθων καὶ πηλίνων ἀγγείων.

ζ' Λόφος Ἀναλήψεως, ἔνθα κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Ἀναλήψεως τελεῖται λαμπροτάτη πανήγυρις.

Στ' Ὀνόματα ποταμῶν, λιμνῶν καὶ πηγῶν.

- α' Ἡ λίμνη τοῦ Χαλικιοπούλου, οὕσα τὸ πάλαι, ὡς προείπομεν, εἰς τῶν δύο λιμένων τῆς ἀρχαίας πόλεως ὁ Ὑλλαϊκὸς ἢ Ὑλλικὸς καλούμενος, κατὰ μέγα μέρος προσκεχωσμένος, τὰ νῦν εἶναι ἀπλοῦν ἰχθυοτροφεῖον.
- β' Ἡ πηγὴ τοῦ Καρδακίου ὑποκάτω τοῦ λόφου τῆς Ἀναλήψεως πρὸς τὴν θάλασσαν.
- γ' Ἡ Βρυσοπούλα πηγὴ ὑπὸ τὸν λόφον Νεραντζίχας παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ κοιμητηρίου τῶν Ὁρθοδόξων.

Ζ' Ὀνόματα τῶν ἀκρωτηρίων.

- α' Ὁ Καβοσίδωρος ἀκρωτήριον τοῦ παλαιοῦ φρουρίου, πρότερον καλούμενον ἀκρωτήριον τοῦ Ἰσιδώρου κατὰ τὴν μαρτυρίαν Νικάνδρου Νουκίου τοῦ Κερκυραίου καὶ ἄλλων, ἐξ οὗ ἐκ παραφθορᾶς ἐσχηματίσθη τὸ νέον ὄνομα τῇ προσθήκῃ τῆς Ἰταλικῆς λέξεως Capo. ἥτις σημαίνει ἀκρωτήριον.
- β' Τὸ ἀκρωτήριον Καμίλια εἰς Κεφαλομάνδουκον.
- γ' Τὸ τοῦ ἀνεμομύλου ἐν τῷ ἐμωνύμῳ προαστείῳ.
- δ' Τὸ Κανόνιον ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῆς λίμνης τοῦ Χαλικιοπούλου. Ε' Ἡ Κορακοφωλεὰ ὑπακάτω τοῦ Νέου φρουρίου.

Η' Ὀνόματα κόλπων, λιμένων καὶ ὄρμων.

- α' Κόλπος Σπηλαίας, ὅπου ὑπάρχει ὁ λιμὴν κατὰ τὴν βορειοδυτικὴν παραλίαν.
- β' Κόλπος Μανδουκίου, χωριζόμενος τοῦ τῆς Σπηλαίας δια τῆς ἄκρας τοῦ Νέου φρουρίου τῆς ὀνομαζομένης Κορα-

κοφωλεᾶς, καὶ ἐπεκτεινόμενος μέχρι Κεφαλομάνδουκου ὑπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ὀλιβέτου.

γ' Ὅρμος Ἀγίου Νικολάου ὑποκάτω τῶν ἐν τῇ πόλει Ἀνακτόρων.

δ' Ὁ λιμὴν Μανδρακίου ὑπὸ τὸ παλαιὸν φρούριον καὶ εἰς τὸ στόμιον τῆς μεγάλης τάφρου, ἣτις χωρίζει τὸ παλαιὸν φρούριον ἀπὸ τῆς πόλεως.

ε' Κόλπος Ἀνεμομύλου καὶ Γαρίτσης μεταξὺ τῶν προαστείων τούτων καὶ τοῦ παλαιοῦ φρουρίου.

Θ' Ὄνόματα τῶν παρακειμένων νησιδίων.

α' Τὸ νησίδιον τὸ σήμερον καλούμενον Λαζαρέτον ἐκ τῆς Ἰταλίδος φωνῆς οὕτω καλούμενον, σημαῖνον δὲ λοιμοκαθαρτήριον, χρησιμεῦον καὶ τὴν σήμερον ὡς τοιοῦτον. Ἐκαλεῖτο πιθανῶς το πάλαι Ἐλαφοῦσα, ὕστερον δὲ μετωνομάσθη Ἅγιος Δημήτριος.

β' Τὸ νησίδιον τοῦ Βίδου, καλούμενον κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους Πτυχία. Μετωνομάσθη ἔπειτα νῆσος τοῦ Ἀγίου Στεφάνου ἐκ τινος αὐτόθι ὑπαρχούσης Ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου τούτου· κατὰ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΕ^{ου} αἰῶνος ἐκαλεῖτο νῆσος τοῦ Μαλιπιέρου, ἀπὸ δὲ τοῦ ΙΖ' ἔλαβε τὸ ὄνομα νῆσος τοῦ Βίδου ὅπερ σώζει μέχρι τῆς σήμερον. Μέχρι τοῦ τέλους τοῦ παρελθόντος αἰῶνος τὸ νησίδιον τοῦτο ἦτο καλλιεργημένον καὶ ἐν μέρει κατὰφυτον δι' ἐλαιοδένδρων, καὶ κατοικεῖτο ὑπὸ τινων οἰκογενειῶν. Μετετράπη ἀκολουθῶς εἰς φρούριον καταστραφέν ὑπὸ τῶν Ἀγγλων πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως αὐτῶν, τανῦν δὲ κατοικεῖται ὑπὸ τινων στρατιωτῶν.

- γ' Ὀλίγον μακρὰν πρὸς δυσμὰς αὐτοῦ ὑπάρχει μικρὸς τις σκόπελος καλούμενος Κονδυλονῆσι.
- δ' Τὸ νησάκι ἢ ποντικοννῆσι, ἐσχάτως μετονομασθὲν νησίδιον Ἐλισάβετ ἐν τῇ εἰσόδῳ τῆς λίμνης Χαλικιοπούλου, ἐνθα ὑπάρχει Μετόχιον τῆς Ἐκκλησίας Υ. Θ. τῶν Στεριωτῶν.

Γ' Φρούρια καὶ ἄλλα ἄξια σημειώσεως
ἀντικείμενα.

- Α' Τὸ παλαιὸν φρούριον, ἦτοι ἡ Ἀκρόπολις, ἐνθα, ὡς προείπομεν, ἔκειτο μέχρι τοῦ 1570 ἡ πόλις, χωριζόμενον τῆς νέας πόλεως διὰ τῆς Μεγάλης Τάφρου. Ἡ θέσις ἣν κατέχει ἡ νέα πόλις ἐκαλεῖτο μέχρι τοῦ 1570 Ἐξωπόλιον, ὑπῆρχον δ' ἐν αὐτῷ οἰκίαι σποράδην καὶ ἀγροί.
- Β' Τὸ νέον Φρούριον πρὸς τὰ Βορειοδυτικὰ τῆς νέας πόλεως, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἐντὸς τοῦ τράχου μικρόν τι σπήλαιον ἐνθα φαίνεται εἰσέτι ἐπὶ τῆς πέτρας εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, ὅθεν τε ὑποκάτω τοῦ φρουρίου τούτου μέρος τῆς πόλεως ἐκλήθη Σπηλαία, ἐνθα ὑπάρχει καὶ πύλη ἄγουσα πρὸς τὸν λιμένα, καλουμένη ἡ πύλη τῆς σπηλαίας.
- Γ' Τὸ φρούριον τοῦ Ἀβραμίου ἢ τοῦ Ἀβραάμ ἐπὶ λόφου μεταξὺ τοῦ Νέου φρουρίου καὶ τῶν προαστείων Μανδουκίου καὶ Ἀγίου Ῥόκου, καταστραφέν ἤδη.
- Δ' Τὸ τοῦ Σωτῆρος μεταξὺ τῆς πόλεως καὶ τοῦ προαστείου Γαρίτσης.

Αἱ κυριώτεραι τῶν πυλῶν τῆς πόλεως εἶναι ἡ Βασιλικὴ λεγομένη πύλη, ἄγουσα ἐκ τῆς πόλεως εἰς τὰ προάστεια. Δεξιόθεν ταύτης εἶναι ὁ προμαχὼν ὁ καλούμενος Σαραντάρι, ἀριστερόθεν δὲ ὁ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, οὕτω καλούμενος ἐκ τινος αὐτόθεν Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου τούτου καταστραφείσης ὑπὸ τῶν Γάλλων. Ὑποκάτω δὲ τοῦ προμαχῶνος Ῥαϊμόνδου πρὸς τὴν ἀνατολικὴν ἄκραν τοῦ περιβόλου τῆς πόλεως ὑπῆρχε πύλη καλουμένη Ῥαϊμόνδα, ἐξ ἧς καὶ ἡ παρακειμένη συνοικία τῆς πόλεως ἔχει καὶ τὴν σήμερον τὸ ὄνομα τῆς πύλης ταύτης.

Κατ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τα ὀνόματα τῶν ἐνοικούντων τὴν πόλιν καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς συμμορφούμενοι μετὰ τῆς Ἐγκυκλίου τοῦ Ὑπουργείου σημειοῦμεν, ὅτι ἐκ μὲν τοῦ ὀνόματος Κορυφῶ ἢ Κορυφοὶ καὶ Κορφοὶ ἐσχηματίσθη τὸ Κορφιάτης. Κατ' ἀνάλογον δὲ τρόπον

ὁ κάτοικος τοῦ προαστείου Σαβρόκου ἢ Ἁγίου Ῥόκου καλεῖται Σαβρακιώτης.

Ὁ τοῦ προαστείου Μανδουκίου	Μανδουκιώτης.
Ὁ τοῦ τῆς Γαρίτσας	Γαριτσιώτης.
Ὁ τοῦ Ἀνεμομύλου	Ἀνεμομυλιώτης.
Ὁ τῶν Στρατιῶν	Στρατιώτης.
Ὁ τῆς Ἀναλήψεως	Ἀναληψιώτης.

Ἐν Κερκύρᾳ τὴν 10 Ἰουλίου 1869.